

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 461/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jurajom Gavalcom, Piešťanská 3, Trnava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/30/2024 z 20. augusta 2024 takto

rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/30/2024 z 20. augusta 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/30/2024 z 20. augusta 2024 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 8 ods. 2 listiny, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a nahradiť mu trovy konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 461/2025-13 z 9. septembra 2025 ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 8 ods. 2 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu prijal na ďalšie konanie a v časti týkajúcej sa porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 6T/17/2021 z 25. novembra 2022 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5To/4/2023 z 13. apríla 2023 odsúdený pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody 11 rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia a trest prepadnutia majetku.

4. Sťažovateľ podal 21. decembra 2023 na právnom základe vyplývajúcom z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 1/2021 z 27. septembra 2023 návrh na povolenie obnovy konania, o ktorom rozhodol špecializovaný súd uznesením sp. zn. 15Nt/4/2023 z 23. apríla 2024 tak, že podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku povolil obnovu konania a zrušil výrok o trestoch prepadnutia majetku, ktoré boli uložené. Najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil uznesenie špecializovaného súdu a sám rozhodol tak, že podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku zrušil výrok o trestoch prepadnutia majetku.

5. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti odvodzoval porušenie označených práv od postupu najvyššieho súdu, ktorý rozhodol o povolení obnovy konania len v časti výroku o treste týkajúcom sa trestu prepadnutia majetku uloženého podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona, a nie o povolení obnovy konania vo vzťahu k celému výroku o treste, ktorý okrem trestu prepadnutia majetku uloženého podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku zahŕňal aj trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený vo výmere 11 rokov odňatia slobody. Podľa sťažovateľa *„Základnou otázkou v tejto veci je to, či trest uložený v pôvodnom konaní zákonným sudcom je potrebné vnímať ako celok, ktorý vyjadruje postih páchatel'a trestného činu komplexne alebo či je trest možno vnímať aj bez zohľadnenia komplexného postihu páchatel'a trestného činu, teda tak, že výrok o treste netvorí jednotný celok.“*

6. Sťažovateľ je toho názoru, že oba tresty, ktoré mu boli uložené, a to trest odňatia slobody, ako aj trest prepadnutia majetku, sú výsledkom jeho odsúdenia za stíhanú trestnú činnosť a je potrebné ich vnímať ako jeden celok. Tento názor podporuje úvahami o účele trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatel'mi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva spočíva podľa sťažovateľa predovšetkým v tom, aby sa trestné činy nepáchali alebo páchali v čo najmenšej miere. Trest má teda pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatel'a, ale aj na ostatných členov spoločnosti, pričom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie, čo sa ale nedá dosiahnuť bez komplexného posúdenia trestu uloženého páchatel'ovi. Inými slovami, *„účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona tvorí jednotu, lebo sa musí vzájomne dopĺňovať ochrana spoločnosti a výchova páchatel'a“*.

Pre komplexné naplnenie účelu trestu podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona bolo v jeho prípade teda nevyhnutne rozhodnúť o povolení obnovy konania v celom výroku o uloženom treste, nielen selektívne vo vzťahu k výroku o uložení trestu prepadnutia majetku.

7. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie poukázal aj na to, že po vydaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu bolo prijaté rozhodnutie trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 131/2024 z 28. novembra 2024, v ktorom aj najvyšší súd označil postup, akým rozhodol sťažnostný súd, za nesprávny, konštatujúc, že zákonným je také rozhodnutie, pri ktorom sa povolí obnova konania v prospech sťažovateľa a zároveň sa zruší celý výrok o treste. Z predmetného judikátu tiež vyplýva, že po zrušení trestu by po povolení obnovy konania ukladal súd prvého stupňa nový trest v znení zákona, ktorý je pre páchatel'a najpriaznivejší.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu

8. Najvyšší súd k sťažnosti uviedol, že v napadnutom uznesení podrobne rozviedol dôvody a právne úvahy, ktorými sa pri posúdení veci riadil a ktoré nie je podľa jeho názoru potrebné opakovať, a to s ohľadom na skutočnosť, že „*že nejednotnosť v rozhodovaní senátov najvyššieho súdu (niektoré senáty rozhodujú o zrušení celého výroku o treste) viedla k vydaniu zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. Tpj 131/2024 z 28. novembra 2024 v otázke týkajúcej sa rozhodovania o návrhu na povolenie obnovy konania v prípade existencie dôvodu obnovy konania podľa § 394 ods.4 písm. b) Trestného poriadku vo vzťahu k výroku o treste., a nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 649/2024 z 28. januára 2025. Stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu i nález ústavného súdu boli prijaté až po rozhodnutí najvyšším súdom v namietanom konaní.*“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Posúdenie veci všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 88/07).

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98), z ktorej okrem iného vyplýva, že v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, musí byť uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd. Ústavný súd pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 182/07).

11. Najvyšší súd, vychádzajúc z rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. 6T/17/2021 z 25. novembra 2022 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5To/4/2023 z 13. apríla 2023,

v merite veci uviedol, že „je zrejmé, že odsúdeným boli uložené aj tresty odňatia slobody, pričom dôvodom vyhovenia ich návrhu na obnovu konania je výlučne protiústavnosť ustanovenia § 58 ods. 3 Trestného zákona, t. j. ustanovenia, podľa ktorého im boli uložené tresty prepadnutia majetku. Rozsudky sú tak zákonne aj ústavne neudržateľné len vo vzťahu k výroku o trestoch prepadnutia majetku. Akýkoľvek iný dôvod pre vyhovenie návrhu odsúdených, ktorý by sa týkal výrokov odsudzujúcich rozsudkov o vine alebo treste odňatia slobody v trestnej veci nebol zistený.“. Podľa názoru najvyššieho súdu „Výlučným zákonným dôvodom pre zásah do právoplatných odsudzujúcich rozsudkov na podklade návrhu obnovy konania, ako mimoriadneho opravného prostriedku je tak v danej trestnej veci výlučne nevyhnutnosť odstránenia ústavne neprijateľného výroku o trestoch prepadnutia majetku, ktorých samotným zrušením, bez ďalšieho, možno rozsudky napraviť.“.

12. K argumentačnej námietke sťažovateľa o povinnosti zrušiť celý výrok o treste, teda aj trest odňatia slobody a nielen trest prepadnutia majetku, najvyšší súd doplnkovo uviedol, že „výrok o treste odsudzujúceho rozhodnutia nepochybne tvorí jeden celok svojimi účinkami na páchatel'a z pohľadu účelu trestu vyjadrenom v § 34 ods. 1 Trestného zákona. Nepochybne tak všetky popri sebe ukladané tresty tvoria celok tým, že sledujú rovnaký cieľ, primárne resocializačný a individuálne aj generálne preventívny. V posudzovanej trestnej veci však bolo zistené, že odsúdeným boli uložené popri trestoch odňatia slobody aj tresty prepadnutia majetku. Ustanovenie podľa ktorého im však tresty prepadnutia majetku boli uložené, vyhlásil ústavný súd právne záväzným spôsobom za protiústavné. Vzhľadom na uvedené, ako aj na účel tohto konanie je celkom nadbytočné nanovo otvárať komplexnú otázku trestania odsúdených, opätovne ich postaviť do procesného postavenia obvinených spôsobom prináležiacim súdu v pôvodnom konaní, aby v procese po povolení obnovy celého konania došlo k znovuposudzovaniu zákonných kritérií trestania (§ 34 Trestného zákona).“.

13. V zmysle § 93 ods. 1 zákona o ústavnom súde, čl. 125 ods. 3 ústavy, § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku je nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023 vyhlásený v zbierke zákonov 20. októbra 2023 pod č. 402/2023 v spojení s opravným uznesením z 24. októbra 2023, ktorým ústavný súd rozhodol o nesúlade § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy, *ex lege* dôvodom na obnovu konania.

14. Z obsahu zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 131/2024 z 28. novembra 2024 zároveň k podstate posudzovanej veci vyplýva: „Pokiaľ je návrh na povolenie obnovy konania dôvodný len vo vzťahu k niektorému z uložených trestov, súd zruší vždy celý výrok o treste; inak by pokračovaniu v trestnom stíhaní bránila prekážka rozhodnutej veci podľa § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Ak bola dôvodom obnovy konania strata účinnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky [§ 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku], súd je v takom prípade povinný vyhodnotiť, ktorý zákon je v komplexe všetkých aspektov týkajúcich sa aplikačných otázok relevantných pri opätovnom ukladaní trestu pre páchatel'a najpriaznivejší (čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 1 Trestného zákona). To ale neznamená, že výsledok konania po povolení obnovy konania musí byť pre obvineného nutne priaznivejší, než pôvodné rozhodnutie; nesmie mu však byť uložený trest prísnejší, ak bola obnova konania povolená len v jeho prospech [§ 405 písm. b) Trestného poriadku]. Uvedené platí aj v prípade, ak bola obnova konania vo vzťahu

k výroku o treste povolená z iného dôvodu ako podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku a medzičasom došlo k zmene zákona, ktorá je pre páchatel'a priaznivejšia. "

15. Z derogačného nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 649/2024 z 28. januára 2025 (spoločne body 19 a 20) vyplýva, že pri rozhodovaní o povolení obnovy konania, ale „*aj celkovo pri probléme týkajúcom sa len jedného zo spoluuložených trestov, obnova konania (ale rovnako aj kasácia v dovolacom konaní) vyvolá potrebu v ďalšom (novom) konaní znovu rozhodnúť o treste komplexne, v súhrne všetkých súčastí takého výroku. Mechanické zrušenie len časti výroku o treste, resp. výroku len o jednom z dvoch (viacerých) pôvodne uložených trestov totiž je, resp. zväčša bude neproporčné, nezodpovedajúce účelu trestu ako celku. To platí aj ak ide o rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku (v tomto prípade o návrhu na obnovu konania), ktorý je podaný v prospech obvineného. Zákaz zmeny k horšiemu, v tomto prípade podľa § 405 písm. b) Trestného poriadku (nemožnosť uloženia prísnejšieho trestu ako v pôvodnom rozsudku) sa týka výroku o treste ako celku. Toto kritérium musí v konaní po povolení obnovy konania posúdiť súd prvého stupňa, poprípade aj odvolací súd, pričom celkový výsledok nesmie byť pre obvineného horší, čo neznamená, že musí byť mechanicky zlepšený elimináciou jedného z pôvodne uložených trestov, bez možnosti ovplyvniť iný skôr uložený trest (tresty), resp. aj inak rozhodnutie o treste doplniť. Takto je potrebné v kontexte obnovy konania vo výroku o treste a jeho nedeliteľnosti posúdiť aj okolnosť derogačného nálezu ústavného súdu, aj keď sa v konkrétnej súvislosti týkal len uloženia trestu prepadnutia majetku (jeho podkladovej zákonnej úpravy), nie zvyšku pôvodne uloženého trestu. "*

16. S ohľadom na predostreté právne východiská je zrejmé, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení nimi neriadil a nezvolil ústavne konformný, ale reštriktívny výklad § 394 ods. 1 Trestného poriadku, keď mal rozhodnúť o povolení obnovy konania vo vzťahu ku všetkým sťažovateľom uloženým trestom a v konaní po povolení obnovy konania sa ústavne konformným spôsobom vysporiadať s účinkami nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023. Vzhľadom na to, že takto nepostupoval a reštriktívnym výkladom dospel k záveru len o parciálnej zmene uložených trestov, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 8 ods. 2 listiny, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

17. Vzhľadom na záver o porušení základných práv sťažovateľa ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

18. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

19. V závere ústavný súd uvádza, že vyjadrenie najvyššieho súdu z 8. septembra 2025 nezaslal na vyjadrenie právnomu zástupcovi sťažovateľa z dôvodu, že (i) najvyšší súd priznal opodstatnenosť sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a (ii) prípadné vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu najvyššieho súdu by neovplyvnilo rozhodnutie ústavného súdu pri posúdení merita veci. S ohľadom na uvedené kritérium (vplyv na výsledok konania) je takýto postup aprobovaný

judikatúrou ústavného súdu, ako aj Európskym súdom pre ľudské práva (Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, § 60 – 65, Nerušil proti Slovenskej republike zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15, uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 660/2020-26 z 15. decembra 2020, body 40.2 až 40.5 a osobitne nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 155/2020 zo 16. decembra 2020, body 35 až 43, ZNaU č. 43/2020).

IV. Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sumu 343,25 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 predstavuje sumu 13,73 eur. Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 713,96 eur, ktorú ústavný súd zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane.

21. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnenému zástupcovi sťažovateľov vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %

22. Priznanú náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnenému zástupcovi sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Ľuboš Szigeti
predseda senátu